

Нечуйвітер О.П., Голіусов В. О. (ДІТ-П14 пр), **Мотря А.І.** (ДКІ-ПОМ 14 пр+ПОБ14 пр)

ОПЕРАТОРИ ІНТЕРЛІНАЦІЇ В ЦИФРОВІЙ ОРОБЦІ СИГНАЛІВ ТА ЗОБРАЖЕНЬ

Коло застосування цифрової обробки сигналів та зображень досить широке, зацікавленість до цифрової обробки багатовимірних сигналів велика. Тому вже довгий час науковці всього світу присвячують свої дослідження цій тематиці. Однією з перших робіт, присвячених обчисленню інтеграла від швидкоосцилюючої функцій була робота, надрукована у 1928 році, автор L.N.G. Filon. З того часу вагомий внесок в дослідження за цим напрямком зробили Н.Н. Hopkins, D. Levin, J.L. Luke, Н.С. Бахвалов, М.П. Єругін, Я.М. Жилейкін. На сьогоднішній день найбільш потужні дослідження в галузі інтегрування швидкоосцилюючих функцій однієї та багатьох функцій проводять англійські вчені, зокрема, А. Iserles, S.Olver, К. Chen, S.P. Norset. У 2010 році в м. Кембриджі проводилися міжнародні конференція (ESF-EMS-ERCOM Conference on Highly Oscillatory Problems From Theory to Applications), присвячена швидкоосцилюючим проблемам в цілому. На міжнародних конференціях «Основи обчислювальної математики» (Foundations of Computational Mathematics) постійно працює секція з питань обчислення інтегралів від швидкоосцилюючих функцій під керівництвом цих вчених. Китайський вчений S. Xiang у 2009 році дослідив квадратурні формули наближеного обчислення інтегралів від функції однієї змінної для більш «екзотичної» осциляції (перетворень Бесселя). Не дивлячись на велику кількість наукових результатів, в роботах іноземних вчених не досліджуються питання обчислення інтегралів від швидкоосцилюючих функцій багатьох змінних при різних інформаційних операторах.

В Україні проблеми побудови алгоритмів обчислення одно і багатовимірних інтегралів від швидкоосцилюючих функцій досліджуються вже понад 45 років в Інституті кібернетики НАН України в відділі академіка НАН України В.К. Задіраки. Особлива увага в цих дослідженнях приділяється питанням оптимальності алгоритмів, а також якості побудованих або вже відомих квадратурних формул.

Щодо обчислення інтегралів від швидкоосцилюючих функцій двох змінних з використанням операторів інтерлінації функцій, то існують кубатурні формули [1], які в своїй побудові використовували інформацію про функцію на лініях. Кубатурні формули, які були побудовані на основі оператора інтерлінації, але використовували значення функції в точках, зарекомендували себе ефективними з точки зору використаної інформації, часу та швидкодії.

1. Оптимальні алгоритми обчислення інтегралів від швидкоосцилюючих функцій та їх застосування : у 2 т. Т. 1. Алгоритми : [монографія] / І. В. Сергієнко, В. К. Задірака, О. М. Литвин, С. С. Мельникова, О. П. Нечуйвітер ; Ін-т кібернетики ім. В. М. Глушкова НАН України. – К. : Наук. думка, 2011.– 447 с.